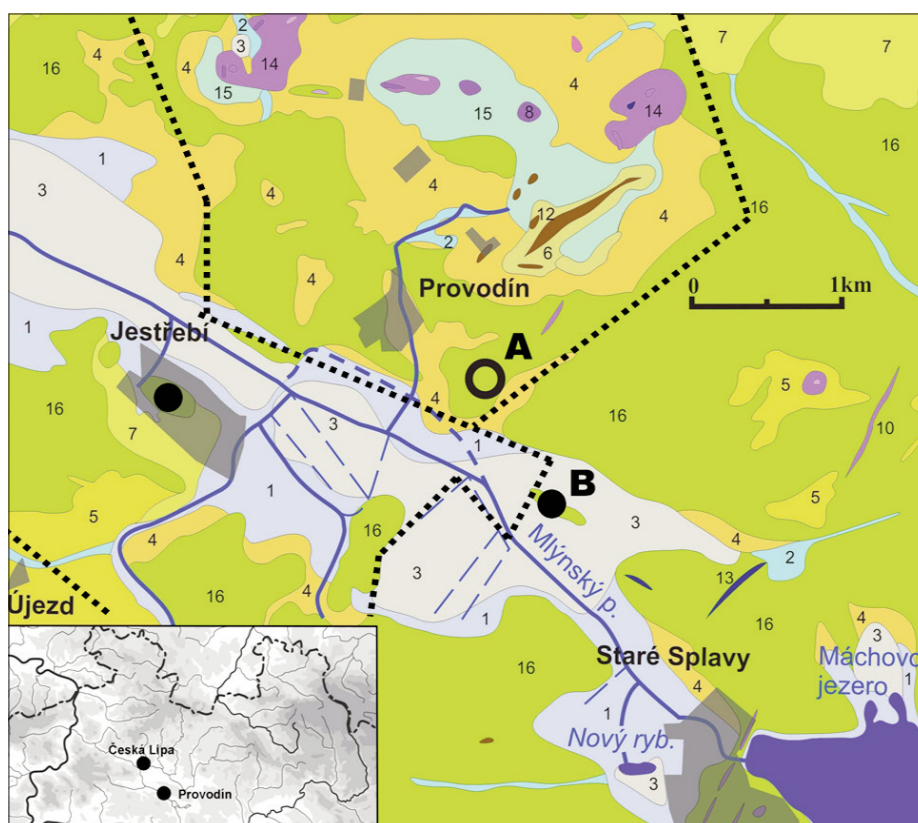

ZANIKLÁ STŘEDOVĚKÁ VES U PROVODÍNA, OKR. ČESKÁ LÍPA

Vladimír Peša – Petr Meduna

ÚVOD

Na území okresu Česká Lípa nacházíme největší koncentraci zaniklých středověkých vsí v jeho jihozápadní třetině v povodích Dolského a Robečského potoka a na Dubsku (Panáček 1985, 296). Na rozdíl od severní poloviny českolipského okresu, nacházející se pod klimatickým vlivem Benešovského Středohoří a Lužických hor, oblasti jižně od řeky Ploučnice vykazují osídlení již z doby před vrcholně středověkou kolonizací, a zahušťování nebo proměna sídelní sítě zde tedy byla podstatně složitější, než v nově osídlovaných podhorských regionech. Přestože problematice zaniklých vsí a proměnám sídelních struktur v této oblasti věnovali medievalisté v uplynulém čtvrt století soustavnější pozornost (např. Panáček – Gabriel 1983; Gabriel – Panáček 1991–1994; Panáček 2008; Meduna – Sádlo 2009), objev dosud v terénu ne-

Obr. 1. Lokalita ZSO na k. ú. Provodín (A) a hrad na Konvalinkovém vršku na k. ú. Doksy (B). Podkladem geologická mapa ČR (list 02-42 Česká Lípa): 1 – fluvialní písčité hlíny, 2 – deluviofluvialní (hlinito-)písčité sedimenty, 3 – organické sedimenty, 4 – deluvialní hlinité (méně hlinito-písčité) sedimenty, 5 – spraše a sprašové hlíny, 6 – deluvialní hlinito-kamenité sedimenty s balvany, 7 – písčité sediment (pleistocén), 8–14 – bazaltické horniny a brekcie, nefelinity, 15 – slínovce, vápnité jílovce až prachovce (spodní coniak–svrchní turon), 16 – pískovce (turon), 17–18 – pískovce s vložkami prachovců a vápnitých jílovců (turon, cenoman), 19 – fylity a křemen-živcové břidlice

registrované sídelní jednotky nepatří k běžným počínům terénního průzkumu. A to i přes desítky názvů sídel v historických pramenech, které dosud čekají na svou lokalizaci.¹

Lokalitu na k. ú. Provodín náhodně objevili 29. 7. 2007 Václav Sojka a Vladimír Peša s Jiřím Svobodou při návratu z exkurzního výletu, poté co na třech sousedních pasekách zpozorovali výskyt středověké keramiky.

PŘÍRODNÍ CHARAKTERISTIKA

Provodín leží v Jestřebské kotlině v poloviční vzdálenosti mezi dvěma největšími historickými rybníky na Českolipsku – Máchových jezerem (Velkým rybníkem založeným Karlem IV. před 1366) u Doks a Novozámeckým rybníkem u Zahrádek (16./17. století; *Panáček 2000; týž 2008*). Sníženina je dodnes místy bažinatá a u sousední obce Jestřebí se nacházelo i rozsáhlejší rašeliniště, dnes převážně vytěžené. Nadmořská výška dna kotliny se pohybuje mezi 260 a 280 m. Lokalita u Provodína se nachází na mírně vyvýšeném terénním výběžku (262–272 m) s podložím turonských pískovců jizerského souvrství, jehož písčité zvětraliny se objevují bezprostředně pod slabou hrabankou borového lesa (*obr. 1*). Výběžek je ze tří stran oddělen úzkým pásem deluviálních hlinitopísčitých sedimentů a fluviálních písčitých hlín. Na jihu pokračují rašelinné louky, na severu výše po svahu se ve výšce kolem 290–330 m n. m. rozkládají úrodnější, ale svažité hlinitopísčité půdy na obvodu terciérních vulkanitů Provodínských kamenů: Dlouhého vrchu (402 m) a Lysé skály (419 m). Západně se na rozhraní písčitých a hlinitopísčitých půd rozkládá dnešní obec Provodín, východně začíná pískovcová skalnatá oblast s terciérními vyvěřelinami Kumerských vrchů s nejvyšším Dubem (458 m). V rámci klimatického členění patří Jestřebská brázda do oblasti mírně teplé (MT 9).

METODIKA PRŮZKUMU

Systematický průzkum provedlo archeologické pracoviště Vlastivědného muzea a galerie v České Lípě (V. Peša, V. Novák, Š. Havel ad.) v průběhu léta a podzimu 2007 na čtyřech pasekách (číslovány I–IV od východu k západu), které jsou vymezeny oddíly vzrostlého borového lesa. Paseky byly v různém časovém odstupu po řádkové výsadbě, poněkud horší čitelnost daná vzrostlejšími sazenicemi a řídkou trávou poskytla paseka II a IV. Plocha pasek byla měřičským pásmem rozdělena na základní kvadranty (A–Z, a–k) o straně 30 m a ty dále na sektory (1–4) o délce stran 15 m (*obr. 2*). Čitelnost archeologických nálezů na opršelém světlém písčitém povrchu byla převážně velmi dobrá a počet fragmentů v rámci sektorů lze pokládat za reprezentativní vzorek. Na pasekách I až III byl v listopadu 2007 proveden systematický detektorový průzkum, realizovaný ve spolupráci s o. s. Klub hledačů historie (Praha).

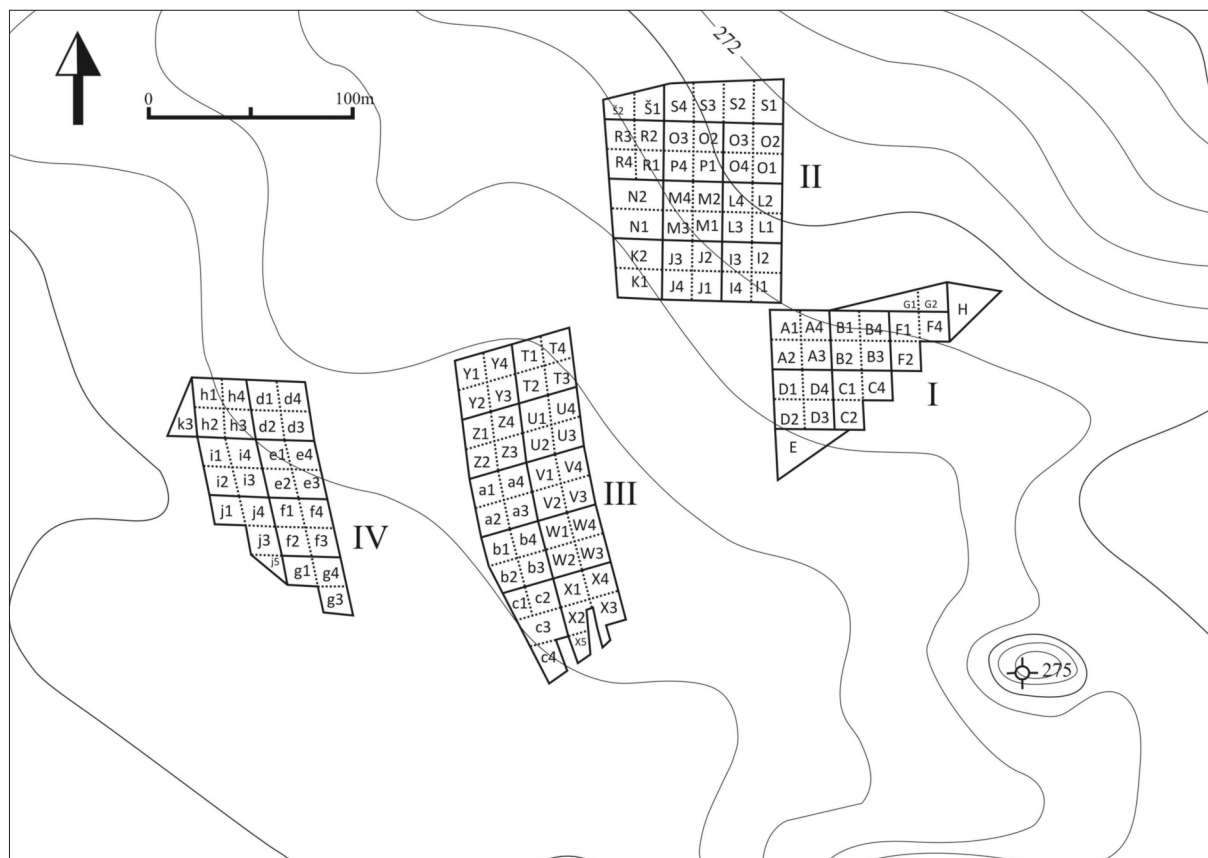
ARCHEOLOGICKÉ NÁLEZY

Povrchovým průzkumem bylo v podstatě šachovnicovým způsobem částečně zmapováno území o celkové rozloze 400 × 250 m. Podle hustoty a množství keramických, ale i železných artefaktů (*obr. 3 a 4*) se jádro osídlení nacházelo na pasece III a odtud pokračovalo zřejmě oběma směry jak k východu (paseka I), tak k západu (IV). Okraj hlavního sídelního areálu byl pravděpodobně zachycen na severozápadě (IV), na severu (II) a snad i na východě (I), eventuálně jihu (III), takže lze osídlenou plochu orientačně vymezit zhruba 100 × 250/300 m. Původní záměr zmapovat koncentrace artefaktů odpovídající jednotlivým sídelním jednotkám (usedlostem) se nezdařil – příčinou mohou být příliš velké sektory v případě hustší zástavby, nebo posuny domů v rámci parcel v průběhu života vesnice. V žádném sektoru nebyla zpozorována kumulace fragmentů vypálené mazanice ani jiné doklady přítomnosti ohně, se kterými se setkáváme například v dehtárnách² na sousedním katastru Doks v obdobných terénních podmínkách.

Povrchovým sběrem byla shromážděna kolekce 2 187 fragmentů keramiky, z nichž 96,9 % náleží neglazované, téměř výhradně světle oxidačně pálené vrcholně středověké hrnčíně (*tab. 1*). Více než polovina souboru pochází z předpokládaného centra osídlení na pasece III (1155 zl.) a odpovídá hustotě

¹ Text Petra Meduny (interpretace písemných pramenů) vznikl v rámci projektu „Vegetační kontinuita a dynamika krajiny. Přítomnost a historické příčiny ohniska diverzity v regionu s kolísavou kolonizací“, GA AV ČR, IAAX00050801.

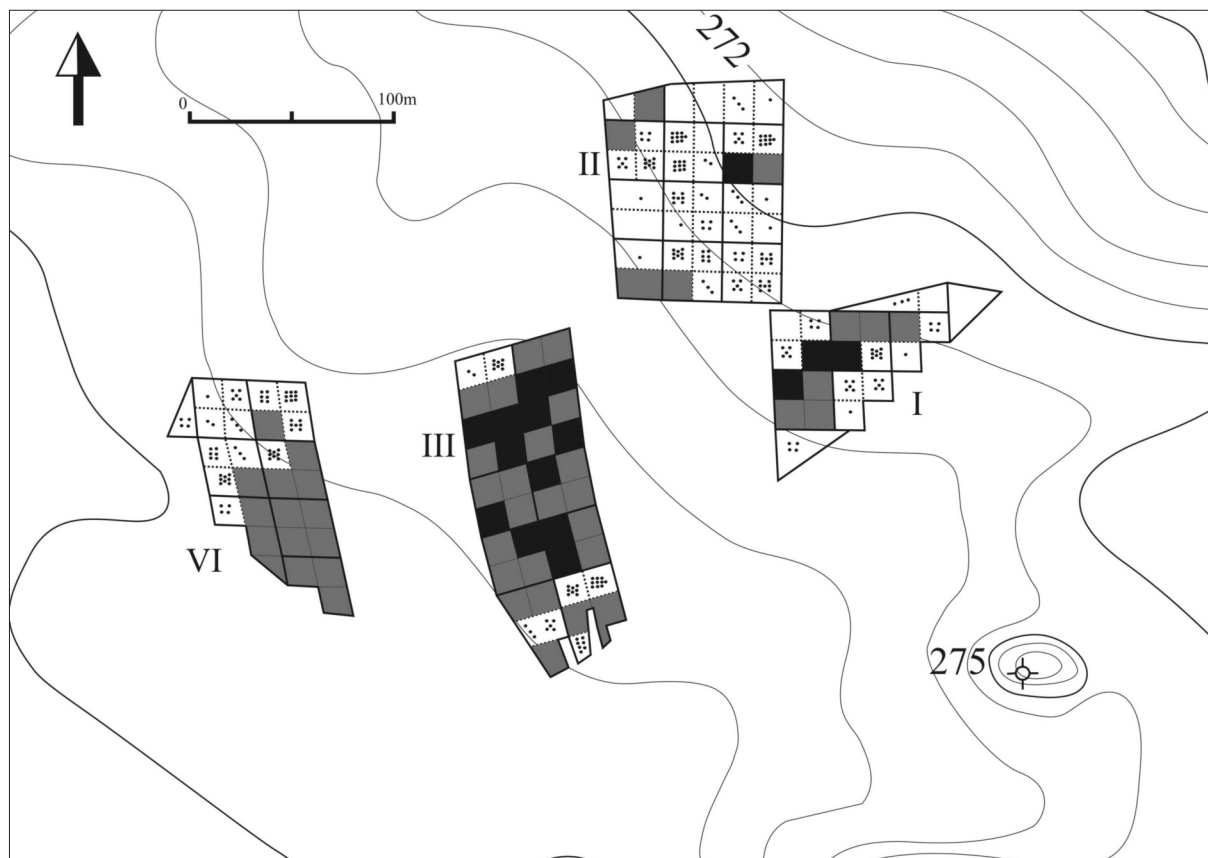
² Nepublikované lokality z průzkumů Vlastivědného muzea a galerie v České Lípě (V. Peša a kol.).

Obr. 2. ZSO Provodín – přehled číslování sektorů. Grafika V. Peša a J. Čech

kolem 29 zlomků na sektor, zatímco nejmenší hustota keramiky – kolem 6 zl./sektor – pochází z paseky II (tab. 2; obr. 3). Soubor svým celkovým charakterem odpovídá hrnčířské produkci v širším okolí České Lípy a pravděpodobně lze očekávat jeho původ v českolipských hrnčířských dílnách, jejichž archeologicky doložená produkce probíhala od poloviny 13. století do 16. století (Gabriel – Panáček 2000b). Vycházíme-li z klasifikace zdejšího hrnčířského zboží (Gabriel – Smetana 1983; Gabriel – Panáček 1994), nejčastějším typem okrajů v Provodíně jsou okruží bez prožlabení pro poklici (43,5 % všech okrajů), a to převážně jejich vyšší, méně profilované varianty (třída 151 podle Gabriela), které jsou kladeny do průběhu 14. století s těžištěm spíše v jeho první polovině. Několik nízkých variant (např. obr. 8:14; 9:12,18; 10:4 – vše paseka III) by mohlo ukazovat na nejstarší doložené osídlení lokality, neboť tato výchozí varianta okruží bývá kladena do závěru a ve svých počátcích (nejnižší varianty) i do průběhu 13. století (Gabriel 1985; Gabriel – Panáček 1994). V regionu se například vyskytují v pozdně hradištním souboru z Kostelního vrchu v Mimoni, jehož osídlení končí na přelomu 13. a 14. století (P. Jenč, V. Peša – nepublikováno). Poměrně málo jsou naopak zastoupena pozdní vyšší okruží s výraznější profilací a horním přehnutým okrajem (např. obr. 7:12; 9:1,22–23,27; 11:9), charakteristická pro pokročilé 14. století (třída 161). Častěji se objevují okraje ovalené (15 %, např. obr. 6:17–23), většinou s prožlabením pro poklici, které jsou na Českolipsku charakteristické především pro přechod 14. a 15. století (třída 232). Jednoduché okraje přehnutého typu jsou na lokalitě zastoupeny jen slabě přehnutými variantami (např. obr. 8:27–32), z nichž jeden již náleží glazované nádobě; vyskytují se pouze na pasekách III a IV v zanedbatelném množství (5 %). Jejich pokročilé, výrazně přehnuté a zčásti i glazované varianty jsou početné z nejmladší etapy 2 km vzdáleného hradu Jestřebí, datované archeologicky do intervalu od počátku 15. do první poloviny 16. století; hrad přestal plnit sídelní funkci po r. 1505 (Gabriel – Panáček 1994; tíž 2000a, obr. 5).

Glazovaná keramika je na sídlišti u Provodína zastoupena v zanedbatelném množství (68 zl. = 3,1 %) v řádu jednotek fragmentů na sektor (8–13 zl. pouze v sektorech O4, R3, Š1, j5). Převažují transparentní glazury hnědavě žluto-běžových odstínů nad ojedinělou zelenou a hnědě kropenatou, aplikované zpravidla na světlou oxidační hrncinu vrcholně středověkého charakteru s výrazně makroskopickým ostřivem. Prostorově se glazovaná keramika objevuje na všech pasekách, ale přeci jen větší koncentrace byla

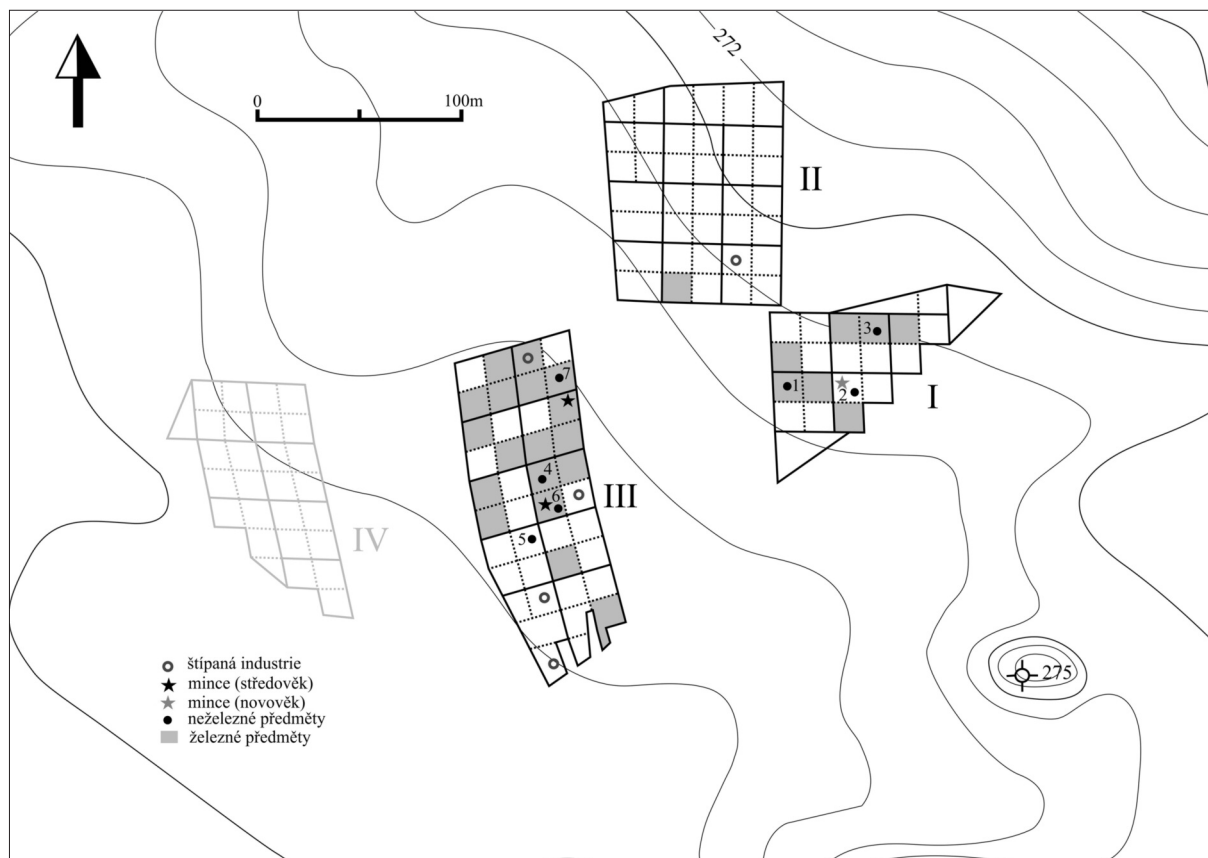

Obr. 3. ZSO Provodín – koncentrace středověké keramiky podle sektorů: tečky – 1 až 10 zlomků, šedá – 11 až 30 zl., černá – 30 a více zl.

zjištěna na pasece II již mimo hlavní sídelní areál. Zde by koncentrace nálezů v kvadrantech P a R/Š mohly vymezovat dvě sídelní jednotky oddělené od hlavního areálu, které se dožily závěrečné fáze existence vsi. Pracovně můžeme uvažovat i o koncentracích zlomků nádob, které byly glazovány ještě před výrazným nástupem polévaného zboží, tedy o pánvích či trojnožkách („kuchyňském“ zboží). Ze sporadického výskytu glazované keramiky a jejího úzkého technologického propojení ze středověkou hrncinou je zřejmé, že zdejší osídlení zaniklo ještě před všeobecným rozšířením glazovaných nádob na venkově.

Samostatnou skupinu představují kovové předměty, získané detektorovou prospekci na pasekách I–III (obr. 4). Na prvním místě zasluhují pozornost nálezy dvou středověkých drobných mincí na pasece III. Podle laskavého určení Hany Pátkové (ÚPVH FFUK Praha) se jedná o halěř Václava IV. (sektor V2) a o halěř s jednostrannou ražbou padělaný v 15. století (sektor U4). V souboru převažují železné předměty nebo jejich torza, které se zdají být ve většině případů kovářskými výrobky a pravděpodobně je lze přiřadit ke středověkému souboru keramiky (obr. 13 a 14). Jsou doloženy ze sedmi sektorů na pasece I, z jednoho sektoru paseky II a z 18 sektorů paseky III, což koresponduje s rekonstruovaným rozsahem hlavního středověkého osídlení lokality. Z identifikovatelných kovaných předmětů stojí za zmínku hák s kapkovitým hrotem (obr. 13:11), krátké hřeby s širokou hlavou a klínce. Méně jisté je datování dvou železných pásů (sektor T1) pravděpodobně z armatury pantů či petlic (obr. 14:1), ačkoliv stupeň koroze je podstatně vyšší než u předmětu s obdélným otvorem, snad součásti petlice (obr. 13:9), který bude patrně souviset již s lesním hospodařením. Nesnadné je také určení stáří několika neželezných předmětů. Mezi nimi zaujmou především dva mosazné³ prsteny, pocházející ze středu paseky III. Vzhledem k průměru (22 mm) se v případě nálezů ze sektoru b4 jedná nejspíše o prsten mužský, zatímco menší prsten (18 mm) ze sektoru V1 je po obvodu zdoben dvěma koncentrickými rýhami a mohl by pří-

³ Určení materiálů provedli při základní konzervaci předmětů restaurátoři Vlastivědného muzea a galerie v České Lípě Václav Novák a Karel Kučera.

Obr. 4. ZSO Provodín – přehled železných kovaných předmětů podle sektorů a lokalizace vybraných artefaktů (neželezné předměty: 1 a 2 – olověné střely, 3 – cínový knoflík, 4 a 5 – mosazné prsteny, 6 a 7 – mosazné plíšky)

slušet ženě (obr. 4: č. 4, 5 a 12:26–27). Stupeň koroze obou prstenů i lokalizace umožňují s vysokou pravděpodobností spojení se středověkým osídlením. Totéž již nelze konstatovat o torzu cínového koflíku (sektor B4, paseka I), mosazných plíšcích (sektor V2 a T3) a dvou olověných kulkách z paseky I, z nichž menší o průměru 1 cm (sektor D1) má výrazně hrbokatý povrch, zatímco druhá (sektor C1) je hladká a od úderu mírně zploštělá (obr. 12:28–31). Novověké aktivity na sledovaném prostoru doplňuje nález měděného jednokrejaru (1851) v sektoru C1.

Systematická prospekce přinesla z jižní poloviny paseky III také osm kusů štípané industrie, indikující využití prostoru v blíže neurčitelném postmezolitickém období pravěku.⁴ Další dva štípané artefakty se nacházely mimo koncentraci v okolí cesty (sektory T1 a I3). Typologicky nevýrazné pazourkové úštěpy, škrabadlo a jádro jsou z větší části přepálené (obr. 7).

Tab. 2. Provodín. Kvantifikace prozkoumané plochy a hustoty výskytu keramiky (počet sektorů, m², zlomků keramiky, počet zlomků na 1 m² a na sektor)

paseka	sektorů	m ²	celk. zl. ker	zl./m ²	zl./sektor
I	23	5175	393	0,076	17,1
II	40	9000	249	0,028	6,2
III	40	9000	1155	0,128	28,9
IV	27	6075	390	0,064	14,4

Tab. 1. Provodín. Kvantifikace keramického souboru podle sektorů a vybraných deskripčních znaků (okraj, ucho, dno, malovaná výzdoba, rytá výzdoba, poklice, kuthan, polokamenina, kachel, glazovaná hrnčina, opálené/očazené zlomky)

⁴ Za posouzení souboru děkujeme prof. Jirěmu Svobodovi z ARÚ AVČR / PřF MU (Brno).

sektor	suma	okraje	pokličky	ucha	dna	fr. mal.	fr. ryté	kuthan	polokam.	kachel	fr. glaz.	saze
sběr	36	6	1	1	7	3	1	1	-	-	1	1
A2	6	1	-	-	-	2	-	-	-	-	-	1
A3	63	7	2	2	3	5	-	-	1	-	-	2
A4	5	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-
B1	26	2	-	-	2	2	-	-	-	-	3	1
B2	42	4	-	-	1	5	-	-	-	-	-	4
B3	11	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
B4	12	-	-	-	1	2	-	-	-	1	-	-
C1	27	1	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-
C2	3	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-
C4	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
D1	56	3	-	-	3	2	-	-	-	-	-	1
D2	24	2	-	-	3	2	1	-	-	-	1	-
D3	17	2	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-
D4	37	6	2	2	-	4	1	-	2	-	4	3
E	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
F1	13	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	2
F2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
F4	4	-	-	-	1	1	-	-	2	-	2	-
G1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
I1	7	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	2
I2	7	1	1	1	2	-	-	-	-	-	-	-
I3	4	-	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-
I4	5	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
J1	3	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
J2	6	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
J3	25	2	1	1	-	2	-	-	-	-	-	2
J4	8	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
K1	13	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	1
K2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
L1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
L2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
L3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
L4	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
M1	4	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
M2	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
M3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
M4	7	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	1
N2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
O1	23	1	-	-	-	2	-	-	-	-	1 K	-
O2	8	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-
O3	5	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-
O4	38	-	1	1	-	4	-	-	-	-	9	-
P1	2	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
P2	6	-	-	-	-	1	-	-	-	-	2	-
P3	10	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
P4	9	1	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-
R1	8	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	1
R2	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1 zakuř.	-
R3	13	-	-	-	1	-	-	-	-	-	8	1
R4	5	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
S1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
S2	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Š1	12	-	-	1	5	-	-	-	-	-	9	3
T1	28	4	1	-	2	2	-	-	-	-	1	-
T2	33	4	1	-	2	7	-	-	-	-	-	3
T3	42	5	1	-	2	7	-	-	1	-	-	1
T4	25	3	-	3	3	2	-	-	-	-	-	1
U1	37	1	-	1	3	4	-	-	-	-	-	2
U2	24	5	2	1	3	2	-	-	-	-	-	2
U3	39	4	1	2	3	5	-	-	1 kam.	-	-	-
U4	18	5	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-

sektor	suma	okraje	pokličky	ucha	dna	fr. mal.	fr. ryté	kuthan	polokam.	kachel	fr. glaz.	saze
V1	45	9	2	-	5	9	-	-	-	-	-	3
V2	20	4	1	1	4	1	-	-	-	-	-	2
V3	29	1	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-
V4	33	3	2	-	3	3	-	-	-	-	-	2
W1	68	11	-	1	3	10	-	-	-	-	-	-
W2	38	3	1	-	2	4	-	-	-	-	-	-
W3	23	1	1	-	1	3	-	-	-	-	-	1
W4	22	3	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-
X1	8	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
X2	15	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
X3	25	1	1	-	3	3	-	-	-	-	-	-
X4	10	-	-	-	2	2	-	-	-	-	-	1
X5	7	1	-	-	-	-	-	-	1 podhrdlí	-	-	-
Y1	2	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Y2	26	-	3	-	4	2	-	-	-	-	-	-
Y3	26	5	2	-	-	3	-	-	-	-	3	1
Y4	8	-	-	-	3	-	-	-	-	-	1	-
Z1	36	1	-	-	4	4	-	-	-	-	-	1
Z2	22	2	3	-	1	3	-	-	-	-	3	1
Z3	68	7	4	-	2	13	-	-	-	-	-	-
Z4	36	5	-	1	2	4	-	-	-	-	-	1
a1	26	2	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-
a2	36	3	-	-	3	1	2	-	-	-	-	1
a3	11	1	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-
a4	18	3	1	-	-	4	-	-	-	-	-	1
b1	11	1	1	-	-	1	-	-	-	-	-	1
b2	25	1	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-
b3	20	2	1	-	2	2	-	-	-	-	-	-
b4	104	10	2	-	-	20	1	-	-	-	-	-
c1	18	1	-	-	7	3	-	-	-	-	-	-
c2	18	1	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-
c3	8	-	2	-	3	-	-	-	-	-	-	-
c4	47	2	-	-	2	4	1 radélko	-	1 ?	1 dlažba	-	-
d1	6	1	-	-	-	2	-	-	-	-	4	-
d2	12	3 z 1 nád.	-	-	-	3	1	-	-	-	-	-
d3	7	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
d4	9	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
e1	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
e2	15	-	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-
e3	30	4	1	-	-	2	-	-	-	-	1	-
e4	16	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
f1	22	2	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-
f2	28	1	-	-	2	5	-	-	-	-	-	-
f3	26	3	-	-	2	3	-	-	-	-	-	-
f4	23	1	1	-	-	2	1 šroubov.	-	-	-	-	-
g1	28	1	1	-	1	3	-	-	-	-	-	-
g3	29	-	-	-	1	8	1	-	-	-	-	2
g4	19	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
h1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
h2	2	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
h3	3	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
h4	5	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
i1	6	1	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-
i2	8	3	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-
i3	11	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1
i4	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
j1	4	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
j3	24	3	1	-	2	-	1 radélko	-	-	-	-	2
j4	16	-	-	1	-	2	-	-	9	-	-	-
j5	25	4	1	-	1	-	-	-	-	-	13	-
k3	4	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-

DISKUSE

Početný soubor více než 2000 fragmentů nádob dovoluje základní chronologické vymezení existence sídliště u Provodína. V rámci regionální chronologie je na lokalitě nejstarším zastoupeným typem okraje nižší varianta okruží, kterou lze datovat nejpravděpodobněji do rozmezí druhé poloviny 13. a počátku 14. století. Počátky sídliště by se tak posunuly do hlavního období vrcholně středověké kolonizace Českolipska. Hrnčířské zboží na sídlišti u Provodína nejpočetněji odráží průběh 14. století a končí nečetnými slabě přehnutými okraji, které náleží 15. století, a to pravděpodobněji jeho první polovině. Ojedinelé glazované zboží s transparentními polevami snad dokládá dožívání některých sídelních jednotek ještě o něco později. Do nejmladšího období života sídliště zapadají také dvě drobné mince – halěř Václava IV. a padělaný peníz z 15. století.

Zaniklé sídliště leží pouhé 2 kilometry od hradu Jestřebí a vybízí k porovnání možných historických souvislostí s dějinami hradu. Pomineme-li nejasnou situaci kolem lokalizování Jestřebí v počátcích jeho vzniku (první zmínky 1296 a 1300), ve své mladší etapě se uvádí opět od roku 1403 za Jindřicha Berky z Dubé (*Gabriel – Panáček 1991; 2000a; Panáček 2002*, 28-E2). Za husitských válek patřil husitskému hejtmánovi Jindřichu Hlaváčovi z Dubé. Jeho syn Čeněk stál za vartenberských válek na straně Vartenberků, ale patrně ještě před obležením Jestřebí vojskem lužického Šestiměstí při tažení r. 1444 prodal hrad i s příslušenstvím Janu Smiřickému ze Smiřic. Od jeho synů ho roku 1480 koupil Kryštof z Vartenberka, který zde pravděpodobně jako poslední sídlil. Zpráva k roku 1547 již hovoří o pustém hradě (*Sedláček 1923*, 248 ad.). Z událostí bouřlivého 15. století pro Jestřebí s okolím prokazatelně nevyplývá válečná událost zaznamenaná historickými prameny, která by uváděla zpusťování okolních vesnic. Nevylučují to ovšem události v širším okolí na Českolipsku. V průběhu husitských válek byl dramatickým především rok 1426, kdy husité zaměřili pozornost na Českolipsko. Opakovaně dobyli Bělou pod Bezdězem, Mimoň, bojovalo se u České Lípy i v ní samé a zpusťován byl Benešov nad Ploučnicí (*Panáček 2012*, 122 ad.). Tažení husitských vojsk z Bělé k České Lípě nepochybně vedlo kolem Jestřebí a Provodína. Naproti tomu události zmíněného roku 1444 se odehrávaly především v severní polovině Českolipska – nejbližší boje patrně proběhly ve Stvolínkách, odkud Lužičané táhli přes Českou Kamenici k hradu Děvín (*Panáček 2012*, 126 ad.).

Hrad Jestřebí nabízí kromě historických odkazů také porovnání archeologického souboru keramiky z úpatí hradní skály, zpracovaného F. Gabrielem. Kolekce obsahuje jen malé množství okrajů typu pozdního okruží (třída 161), okrajů ovalených (třída 232), zato v převažující většině okraje vně přehnuté až převislé (třída 111). Glazované zlomky tvoří u Jestřebí jen 1,4 % z celkem 906 fragmentů hrnciny a podobný poměr glazovaného zboží nacházíme na 6 km vzdáleném Chudém Hrádku, který vznikl před rokem 1391 a opuštěn byl mezi lety 1450 (poslední zmínka) a 1543 (prodej panství); zde ovšem převažují okraje ovalené třídy 232, chronologicky ukazující spíše k prvému datu (*Gabriel – Panáček 1994*). Sídlíště u Provodína tedy zpusťlo v podobném širším časovém intervalu, v jakém skončila sídelní funkce obou blízkých hradů. To se ovšem stalo – v případě Chudého Hrádku méně pravděpodobně – po připojení obou sídelních držav k panství pánů z Vartenberka.

Katastr Provodína je z pohledu archeologie středověku a novověku zcela neznámý, a to i přes existenci pískovny, která svou činnost zahájila někdy kolem počátku 20. století a do současnosti vytěžila na severozápadním okraji katastru plochu zhruba 0,9 km². S intravilánem dnešní obce lze spojit pouze mincovní nález či nálezy, které byly do země ukryty v 16. století (*Nohejlová-Prátová 1957*, č. 3003 a 3018). Informace o nich v r. 1909 jsou však nepřehledné. Podle konzervátora Augsta byl při terénních úpravách na dvoře domu čp. 21 v hloubce půl metru objeven rozbitý hrnec se 453 stříbrnými, špatně dochovanými mincemi ze 16. století, z nichž většinu tvořily černé a bílé feniky různých ražeb (300 ks) a pražské groše (80 ks), a dále mince z Porýní-Falce, Polska, Tyrolska či Saska (*Augst 1909*, 132). Z druhé zprávy se dozvídáme o nález 721 grošů a malých stříbrných mincí převážně českého původu, ale i z Rakouska, Německa a Polska. Nejstarší mince měly pocházet z husitské doby, nejmladší z roku 1589 (*Anonym 1909*, 339). Třetí zpráva o pokladu mincí pochází z pozdějšího pátrání vlastivědce E. Friedricha. Při stavbě nové stodoly měl být vykopán neglazovaný hrnek naplněný z poloviny stříbrnými mincemi různé velikosti, které se z velké části poztrácely mezi dětmi. Ještě v roce 1936 se v Provodíně z pokladu nacházelo mezi lidmi několik mincí: velké pražské groše Ferdinanda I., malé mince Maxmiliána II. a tři druhy ražeb Rudolfa II., z nichž nejmladší pocházela z r. 1587 (*Friedrich 1936*). Zdá se být nejpravděpodobnější, že všechny tři informace se týkají téhož nález. Dvě z nich se shodují o místě nález v prostoru usedlosti, jejíž čp. 21 nalezneme na západním okraji dnešního Horního Provodína, jihozápadně pod Lysou skálou. Na mapě stabilního katastru (1843) je zakreslena jako spalný objekt.

Obr. 5. Topografie
Provodína z hradu
Jestřebí: 1 – hrad na
Konvalinkovém vršku,
2 – ZSO u Provodína,
3 – Provodín Dolní,
4 – Provodín Horní.
Foto V. Peša

Ves Provodín se objevuje poprvé v písemných pramenech v predikátu tamního rychtáře („*Nyczkone judice de Prowodin*“) v roce 1376 a roku 1413 a 1454 se setkáváme s platy ze vsi Provodín. K roku 1545 je datován zápis do Zemských desek, který by měl zpětně zachycovat situaci kolem roku 1480, kde jsou poprvé zmiňovány Provodíny dva („*ves Prowodin Horzeyssy, ves Prowodin Doleyszsy*“). První nesporná zmínka o dvou Provodínech pochází hned z roku následujícího a dále lze sledovat podvojnost vsi víceméně kontinuálně do současnosti. Zřejmě od téže doby (poprvé k roku 1597), s větší frekvencí v pobělohorském období, se objevuje pojmenování německé v nejrůznějších prepisech jména Mückenhan, tedy Komáří háj (k roku 1654 je Horní ves nazývána Mickrhan, Dolní Mükkenhon).

K roku 1597 je – kromě prvního užití německého jména – zmínka i o lese, „*kterýž proti m[este]čku Ge-strzebj jest, jakž jej nám tíž lidé jmenovali, že tu říkají v Doleyszsm Miklhomu*“ (údaje dle Profous 1951, 495). Poloha odpovídá zhruba sledovaným stopám osídlení, a nepřímou tak spojuje lokalitu s vývojem osady Provodín. Mnohem výmluvnější a v souvislosti se sledovanými stopami zaniklé osady je zápis jednoho z mezních soudů (AČ XXX, 34–37), který v této souvislosti vyžaduje podrobnější rozbor. Praxe mezního soudu vyžadovala podrobný průzkum sporné hranice za účasti zástupců Purkrabství pražského a obou znesvářených stran. Jako svědkové obvykle vystupují měšťané i vesničané z blízkého okolí, tedy lidé s majetkovými zájmy ve sporném prostoru a zároveň dobří znalci terénu. Celý průvod, často v počtu několika desítek osob, pak provedl „průzkum“ sporné hraniční čáry nejprve v jednom, následně opačném směru a během přesunu se obě strany snažily dokladovat pevné body v krajině, tvořící hranici. Po návratu do výchozího bodu byl vynesen verdikt, který znamenal – někdy na dlouhá staletí – neměnný průběh hranice.

V roce 1536 došlo k řešení sporu o průběh hranic mezi panstvím Bezdězkým (zvaným též Království) a Jestřebským. Držitelem Bezdězu a žalobcem – v dobové právní terminologii „panem původem“ byl Jan Špetle z Janovic, „stranou obeslanou“ byl Václav z Vartenberka z Lipé, tedy České Lípy. K ohledání se shromáždili konšelé a svědkové obou stran – bezdězkou zastupovali obyvatelé Bělé pod Bezdězem, Doks, Bezdědic a Oken, jestřebskou reprezentovali lidé z České Lípy, Holan, Jestřebí, Chlumu, Újezda, Heřmaniček a Veselí.

Podrobný popis je poměrně obsáhlý, ovšem pro nemožnost spolehlivé lokalizace dobových orientačních bodů se musíme omezit pouze na základní vymezení pohybu „komise“. Ta zahájila svou cestu na kněžské louce dokeského záduší, tedy někde v nivě Robečského potoka, a přesouvala se za průběžného handrkování k severu do západního okraje Hradčanských stěn – popis zmiňuje značně členitý a lesnatý terén. Na zpáteční cestě je zmíněna cesta k Heřmaničkám a zpět do údolí potoka skála s „prósekem“, tedy s velkou pravděpodobností Konvalinkový vršek s bezejmenným hrádkem a ve skále vysekaným příkopem, a opět na kněžské louce byla obhlídka uzavřena. Téměř s jistotou byl spor veden o několika-

kilometrovou linii, která následně tvořila hranici panství, okresů i krajů a jejíž součástí je i rokle v Hradčanských stěnách s výmluvným názvem Hraniční důl. Lokalita se stopami středověkého osídlení leží tedy v těsné blízkosti oné hranice a samozřejmě zaujme i absence provodínských obyvatel mezi svědky. Samotný Provodín je v dokumentu zmíněn dvakrát v kontextu, který zaslouží doslovnou citaci: „... a dovedše úřad k kalištím oznámili, že to jedno kaliště sluší k pusté vsi Provodínsku. Ale svědkové pana původu tomu odepřeli a takovou zprávu o těch kalištích dali, že, dokudž ta ves Provodínsko osazena byla a neměvši dostatku u vodě dopřino jest jim od pánů Bezděských, aby své dobytky tu mohli napájeti.“ Druhá zmínka se týká možné provodínské plužiny: „Těž málo dále ukazovali nějaká místa k záhonům podobná pravice, že ty dědiny někdy k Provodínsku vsi pusté jsou slušely; ale svědkové pana původu tomu místa nedavše pravili, že jsou to cesty staré zarostlé, kteréž k těm podobné onde i onde se nacházejí podél silnice, ale o záhoných zádných že nevědí.“

Z kontextu dokumentu tedy jednoznačně vyplývá, že k roku 1536 byl Provodín včetně polností zaniklý a příčinou opuštění vesnice byl nedostatek vody. Stalo se tak zřejmě nedlouho před uvedeným datem, jestliže svědkové znali podrobné detaily. Připomeňme, že k roku 1454 je ves existující a zhruba k roku 1480 je datován majetkový převod „dvou“ Provodínů. Ten byl ovšem zapsán až roku 1545 a odráží až situaci po založení nových osad. K němu by došlo mezi lety 1536 a 1545 (spolehlivě již 1546), ovšem povědomí o zaniklé vsi v lese bylo ještě v roce 1597 (viz výše).

Uvedený vývoj je zcela v souladu s archeologickými i numismatickými prameny. Připomeňme, že lokalita je datována od druhé poloviny 13. do první poloviny 15. století a horní dataci podporují i nálezy mincí z průzkumu (viz výše), zatímco dnešní Horní Provodín dle mincovního depotu (depotů?) existoval nepochybně ve druhé polovině 16. století.

Naše lokalita se nachází na jihovýchodním okraji provodínského katastru, proto stojí za zmínku také situace v nejbližším sousedství okolních katastrů. Jeden kilometr JJV se z bažinaté nivy zvedá Konvalinkový vršek s relikty dřevěného hradu neznámého jména, datovaného od sklonku 13. století do první třetiny 14. století. K jeho funkci byly doposud formulovány dvě hypotézy: mohlo by se jednat o starší fázi hradu Jestřebí, zmiňovaného písemnými prameny kolem přelomu 13. a 14. století, nebo o jedno z manských sídel královského hradu Bezdězu (*Gabriel – Panáček 1994*, 46 a obr. 1; *Panáček 2002*, 28-E2). Publikované okraje ukazují, že se jeho existence shoduje s nejstarší etapou života sídliště u Provodína. Jiná lokalita byla v r. 1942 prozkoumána 700 m JJZ v rašelinných loukách při okraji katastru Jestřebí. Z odborně prováděného archeologického výzkumu se díky válečné době dochovalo pouze několik diapositivů a novinových zmínek, které nicméně naznačují její datování ještě do předkolonizačního horizontu (Peša – Jiřík, v přípravě) a časově se tato lokalita jak se sídlištěm u Provodína, tak hradem na Konvalinkovém vršku míjí.

Provodín leží v topograficky pestré krajině na rozhraní dvou hlavních biotopů – rašelinných nivních luk a písčitých půd s vystupujícím pískovcovým skalním podložím (*obr. 1*). Oba jsou odděleny poměrně úzkým pásem hlinitopísčitých půd, vhodných k zemědělskému obdělávání. Hlavní plocha zemědělské půdy se však nacházela ve větší vzdálenosti od zaniklé vsi na svazích Provodínských kamenů, zhruba 0,7–3 km daleko. Jakkoliv neznáme majetkové poměry ve středověku a průběh pozemků mezi vesnicemi, uvedený rozsah polností se nachází na území současného katastru Provodína, jehož pravidelný průběh nevykazuje žádné nápadné anomálie a v zásadě se shoduje se situací předpokládanou pro závěr 14. století (*Gabriel – Panáček 1994*, obr 12). Situaci lze porovnat se stavem na počátku 20. století, odpovídajícím v zásadě současnosti. Katastr Provodína se rozkládal na ploše 892 ha, z nichž téměř polovinu zaujímala orná půda a jednu třetinu les. Ze 420 obyvatel v 90 domovních číslech se většina živila zemědělstvím, řemesla byla zastoupena jen v malé míře (*Hantschel 1911*, 893). Vezmeme-li v úvahu obě sídelní jednotky, Horní a Dolní ves, pak vhodnější podmínky k zemědělství, a tedy k osídlení má ves hořejší, kde se rovněž nacházel poplužní dvůr a odkud je doložen poklad mincí, dokládající kontinuitu osídlení přinejmenším od konce 16. století. Současná Dolní ves (dnes jádro obce) doklad kontinuity dosud postrádá a i její excentrická pozice v rámci katastrálního území spolu s méně příznivými půdními podmínkami v okolí mluví spíše ve prospěch druhořadého osídlení. Nejstarší lokace Provodína (ZSO) se z tohoto pohledu nachází v zemědělsky nejméně příznivé části katastru. Situace se ovšem změní v případě, kdy se na její polohu podíváme z pozice sousedního hradu na Konvalinkovém vršku, který mohl být podle svědectví keramiky založen ve stejné době jako ves. Hrad je situován uprostřed široké rašelinné nivy, přecházející na okrajích do písčitých půd s pískovcovým terénem (*obr. 1*). K němu nejbližší, i když jen omezené, zemědělské zázemí nabízí právě okolí ZSO, resp. pozdější provodínský katastr. V případě hypotézy o souvislosti mezi starým Provodínem a tímto dnes bezejmenným hradem by byl průběh hranice mezi bezdězkým a jestřebským panstvím (resp. dnešními katastry Doksy a Provodín/Jestřebí) patrně mladší, neboť hranice lokality rozděluje.

ZÁVĚRY

Výsledky můžeme shrnout do následujících bodů:

1) ZSO u Provodína vznikla na sklonku 13. století podobně jako 1 km vzdálený hrad na Konvalinkovém vršku. Zatímco hrad zanikl již počátkem 14. století, vesnice ho výrazně přežila. Archeologickými nálezy je nejintenzivnější osídlení doloženo v průběhu 14. století, po polovině 15. století život ve vsi pravděpodobně pozvolna ustával.

2) Povrchovým průzkumem bylo v roce 2007 částečně zmapováno území o celkové rozloze 400 × 250 m, které zahrnuje převážnou část ZSO. Pochází odtud přes 2000 zlomků keramiky, několik desítek železných kovaných artefaktů a jejich fragmentů a dvě drobné mince 15. století. Z nekovových předmětů jsou s vysokou pravděpodobností středověkého stáří dva mosazné prsteny. Průzkumem se nepodařilo vymapovat jednotlivé sídelní jednotky, osídlení se kumuluje plošně. Průzkumem nebyl doložen žádný požárový horizont, který by se patrně dochoval v podobě přepálené mazanice (podobně jako v nedalekých dehtárnách s obdobným charakterem půdního sedimentu).

3) V písemných pramenech se ves Provodín připomíná od roku 1376 do roku 1454. V roce 1536 je uváděna jako pustá, příčinou opuštění vesnice byl pravděpodobně nedostatek vody. Tehdy ležela v bezprostřední blízkosti hranice panství Jestřebí/Bezděz a její excentrická poloha v pozdějším katastru Provodína zůstala do současnosti. S pravděpodobností blížící se jistotě jde v případě ZSO o původní starý Provodín, připomínaný v první polovině 16. století jako zaniklý.

4) Mezi lety 1536 a 1545 byl Provodín obnoven, ale na jiném místě a v podobě dvou osad, připomínajících dnešní sídelní jednotky. Ty se nacházejí zhruba uprostřed současného katastrálního území. Z nich kontinuitu Horního Provodína dokládá mincovní nález z konce 16. století.

5) Katastr Provodína obsahuje dostatek zemědělské půdy a jeho obyvatelé se v 19./20. století živilí převážně zemědělstvím. Z tohoto pohledu byl původní starý Provodín založen v nejméně vhodné části katastru na rozhraní rašelinné nivy a písčité skalní oblasti, mimo hlavní zemědělsky využitelné půdy. Vlastní ZSO dnes leží na mírném písčitém návrší. Byla důvodem její lokace v relativně nepříznivé poloze souvislost s hradem na Konvalinkovém vršku?

PRAMENY A LITERATURA

- AČ XXX – Archiv český čili staré písemné památky české i moravské sebrané z archivů domácích i cizích. Díl XXX. Registra veřejné mezní úřadu nejvyššího purkrabství Pražského z let 1508–1577. Ed. Václav Schulz. Praha 1913.
- Anonym* 1909: Tätigkeitsbericht – Mikenham, Mitteilungen der k. k. Zentralkommission für Erforschung und Erhaltung der kunst- und historischen Denkmale 8, F. III, 339.
- Augst* 1909: Tätigkeitsbericht – Mickenham, Mitteilungen der k. k. Zentralkommission für Erforschung und Erhaltung der kunst- und historischen Denkmale 8, F. III, 132.
- Friedrich, E.* 1936: Ein spät bekanntgewordener Münzenfund in Mikenhan, Deutsch Gabeler Zeitung 11, Nr. 27, 6.
- Gabriel, F.* 1985: Opevněná panská sídla na Českolipsku před rokem 1319, Z minulosti Děčína a Českolipska 4, 301–332.
- Gabriel, F. – Panáček, J.* 1991, 1993, 1994: Vývoj panských sídel na Horním území novozámeckého panství I–III, Castellologica bohemia 2–4, 24–48, 7–46, 27–62.
- Gabriel, F. – Panáček, J.* 2000a: Hrady okresu Česká Lípa. Praha.
- Gabriel, F. – Panáček, J.* 2000b: Dějiny hrnčářství v České Lípě, Bezděz 9, 5–41.
- Gabriel, F. – Smetana, J.* 1983: K vývoji výrobních okruhů červeně malované keramiky v severních Čechách, Archaeologia historica 8, 119–144.
- Hantschel, F.* 1911: Heimatkunde des politischen Bezirkes Böhmisches Leipa. Česká Lípa.
- Meduna, P. – Sádlo, J.* 2009: Bezdězsko – Dokesko. Krajina mezi odolností a stagnací, Historická geografie 35, č. 1, 147–160.
- Nohejlová-Prátová, E.* 1957: Nálezy mincí v Čechách, na Moravě a ve Slezsku III. Praha.
- Panáček, J.* 1985: Zaniklé středověké osady na českolipském okrese, Z minulosti Děčína a Českolipska 4, 279–300.
- Panáček, J.* 2000: Rybníky v povodí Mlýnského potoka na Českolipsku, Onomastické práce 4, 389–399.
- Panáček, J.* 2002: Sídla nižší šlechty na Českolipsku v době předhusitské, Castellologica bohemia 8, 9–32.
- Panáček, J.* 2008: Zaniklá farní ves Mnichov a její držitelé, Bezděz 17, 5–25.

Panáček, J. 2012: Středověká Mimoň a okolí. In: Mimoň v zrcadle staletí. Mimoň, 109–142.

Panáček, J. – Gabriel, F. 1983: Přehled pramenů k dějinám vesnického osídlení okresu Česká Lípa, Historická geografie 21, 133–175.

Profous, A. 1951: Místní jména v Čechách. Jejich vznik, původní význam a změny. Díl III. Praha.

Sedláček, A. 1923: Hrady, zámky a tvrze království Českého XIV. Litoměřicko a Žatecko. Praha.

A DESERTED MEDIEVAL VILLAGE NEAR PROVODÍN, ČESKÁ LÍPA DISTRICT

In 2007 a deserted medieval village (DMV) in the cadastral area of the village of Provodín (until 1945, also known as Mikenham/Mickenham/Mückenhahn) was discovered and later also partly mapped through fieldwalking. The investigated area with the dimensions of 400 × 250 m includes the main part of the DMV. The survey yielded more than 2000 pieces of pottery, several dozen wrought iron artefacts and their fragments and two low-value 15th century coins (a heller of King Wenceslaus IV and a fake heller). From among the non-metallic objects, two brass rings of probable medieval origin are worth mentioning. The survey failed to map individual settlement units – evidence for settlement is scattered over the whole area. No fire horizon was documented during the survey, which would have been preserved in the form of burnt daub (similarly as in the nearby tar works with a similar type of sediment). According to the testimony of archaeological finds, the DMV near Provodín was founded at the end of the 13th century, just like the castle on Kovalinkový vršek (Lily of the Valley Hill), which is about 1 km distant. The castle was abandoned at the beginning of the 14th century, but the village lived much longer. The most intensive settlement is documented in the course of the 14th century and life in that village probably gradually ceased to exist in the second half of the 15th century. The village of Provodín was mentioned in written sources from 1376 to 1454. In 1536, it was listed as a deserted place. It was probably abandoned because of lack of water, mentioned in context of a boundary dispute in 1536. The at that time abandoned village lay in the immediate vicinity of the border between the estates of Jestřebí/Bezděz and its eccentric location in the later cadastral area of Provodín is still apparent today. Provodín was resettled between 1536 and 1545, but in a different place. It consisted of two settlements which resembled today's settlement units and which can be found approximately in the middle of the current cadastral area. The continuation of development of Horní Provodín is documented by a coin find from the end of the 16th century. The cadastral area of Provodín contains enough agricultural land and its inhabitants lived mainly on farming in the 19/20th century. From this point of view, the original „old“ Provodín was founded in the least suitable part of the cadastral area, on the boundary between a peaty floodplain and a sandy and rocky area, out of the main area with arable land. The DMV itself is situated on a low sandy elevation today. It is possible to suggest that the reason for its presence in a relatively unsuitable area was the proximity of the castle on Kovalinkový vršek, which is unfortunately not known from written sources. From the point of view of the castle, the DMV lies in the closest contact with agricultural land.

Fig. 1. Site of the DMV in the cadastral area of Provodín (A) and the castle on Konvalinkový vršek in the cadastral area of Doksy (B)

Fig. 2. Overview of sector numbering

Fig. 3. Concentrations of medieval pottery according to sectors: dots – 1 to 10 fragments, grey – 11 to 30 fragments, black – 30 and more fragments

Fig. 4. Overview of wrought iron objects according to sectors and location of selected artefacts (non-ferrous objects: 1 and 2 – lead arrowheads, 3 – tin button, 4 and 5 – brass rings, 6 and 7 – brass tips)

Fig. 5. Topography of Provodín seen from the castle of Jestřebí: 1 – castle on Konvalinkový vršek, 2 – DMV near Provodín, 3 – Provodín Dolní, 4 – Provodín Horní

Fig. 6. Clearing I: ceramic assemblage

Fig. 7. Clearing II: ceramic assemblage with sector numbers. Bottom: chipped stone industry according to sectors (clearings II and III)

Fig. 8. Clearing III: ceramic assemblage

Fig. 9. Clearing III: ceramic assemblage

Fig. 10. Clearing III: ceramic assemblage

Fig. 11. Clearing IV: ceramic assemblage

Fig. 12. Ceramic assemblage from clearings III and IV, bottom: brass and lead objects from clearings I and III

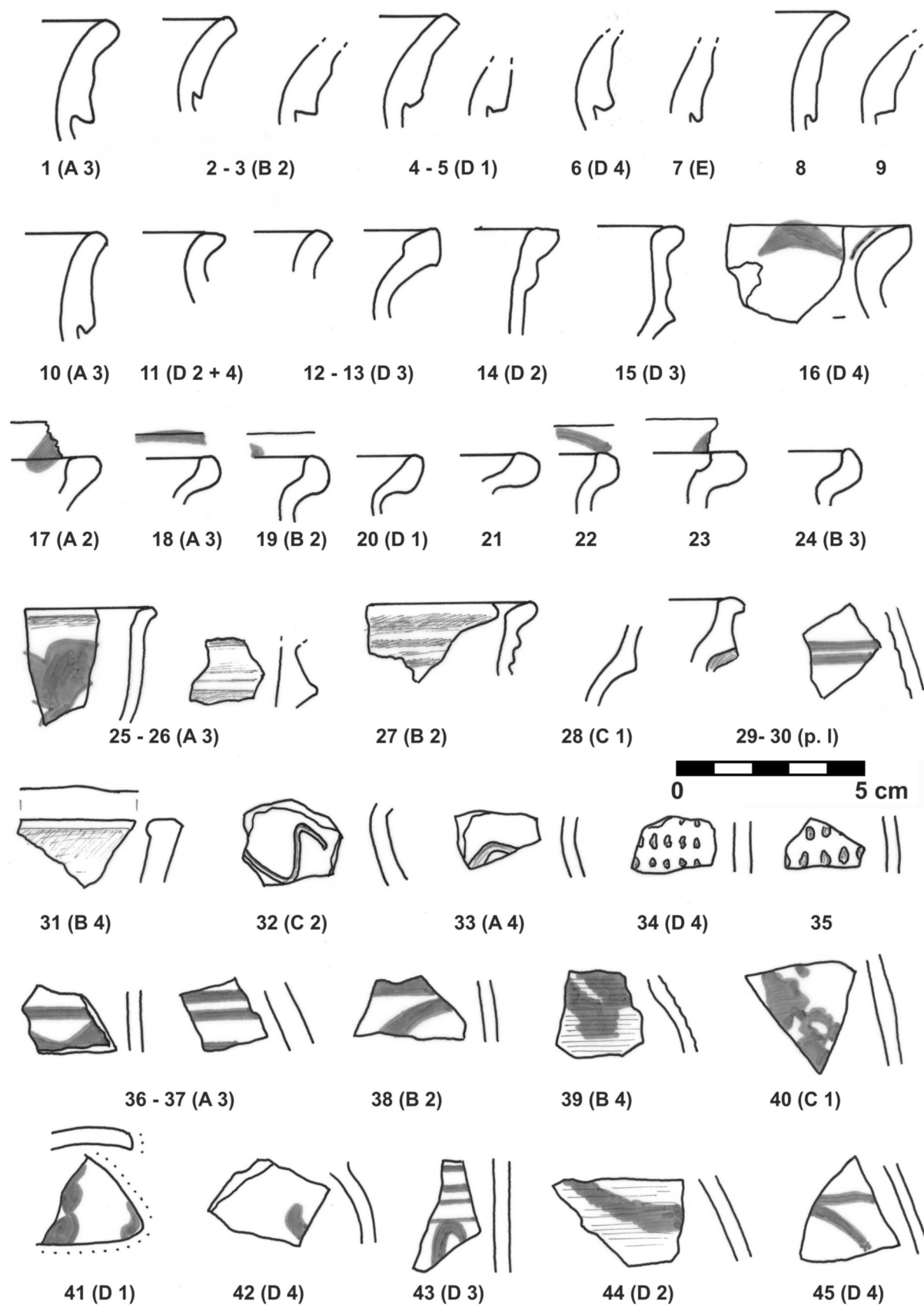
Fig. 13.–14. Selection of iron objects with sector numbers

VLADIMÍR PEŠA

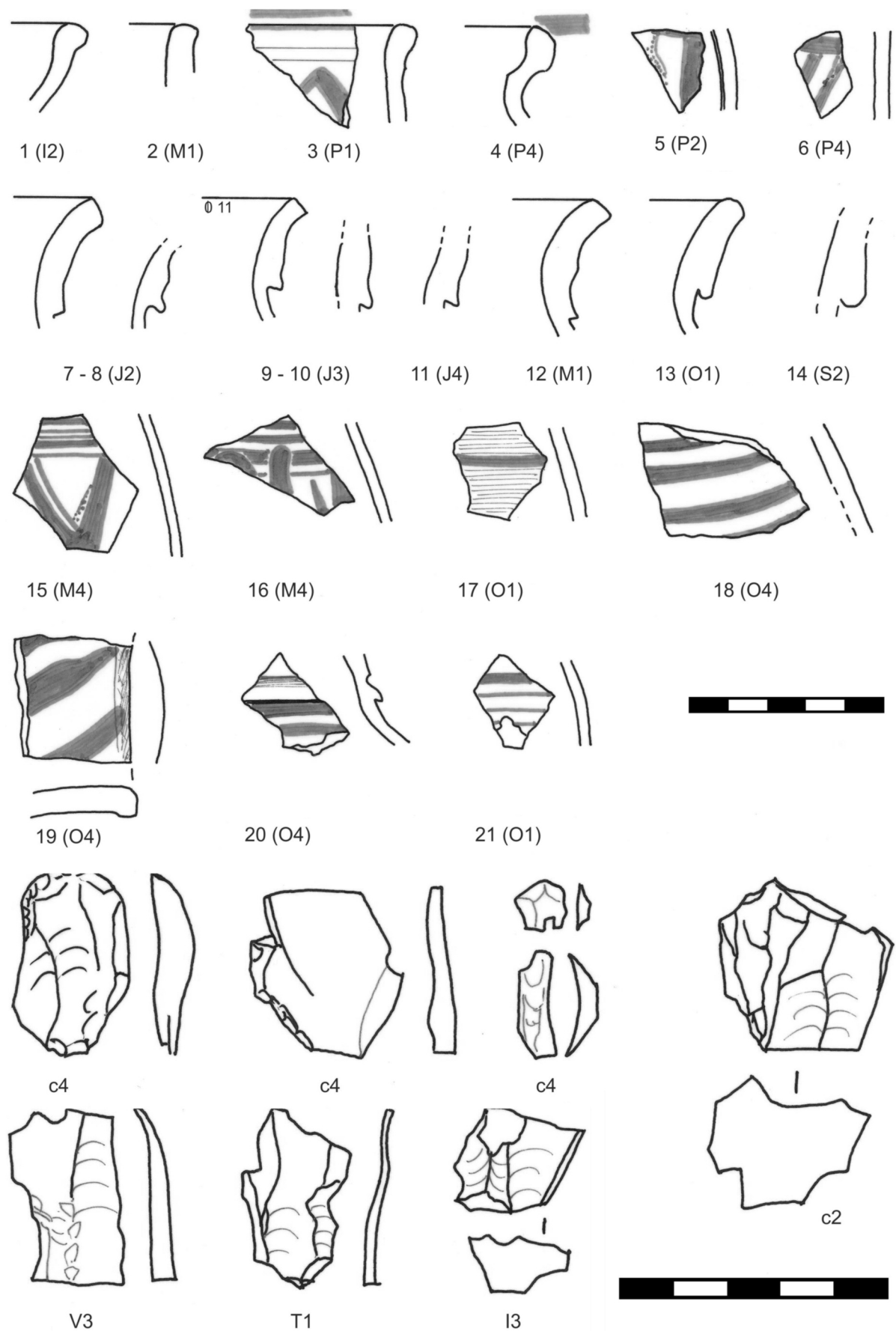
VLASTIVĚDNÉ MUZEUM A GALERIE V ČESKÉ LÍPĚ, NÁMĚSTÍ OSVOBOZENÍ 297, 470 34 ČESKÁ LÍPA
pesa@muzeumcl.cz

PETR MEDUNA

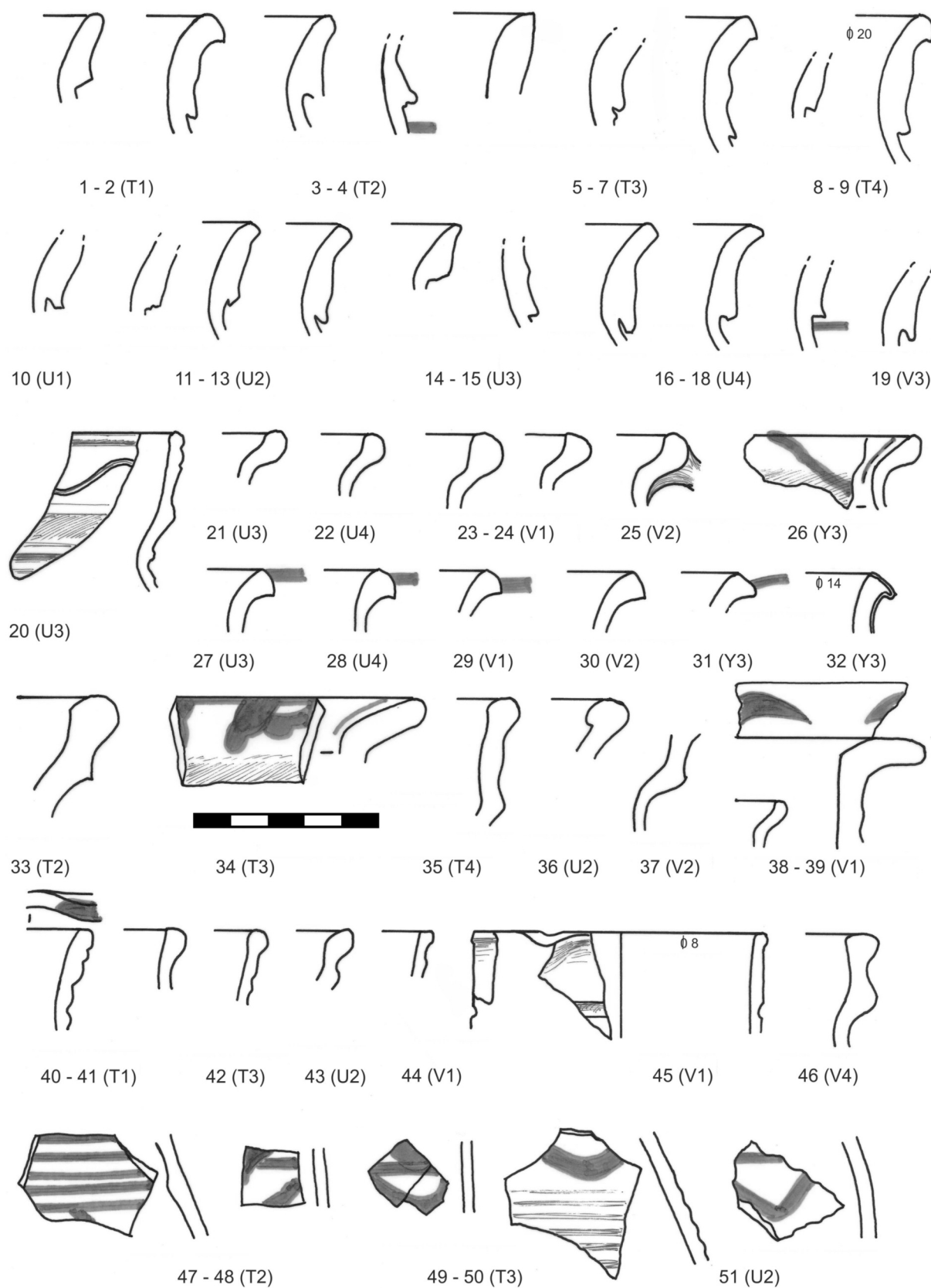
ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AV ČR, PRAHA, V. V. I., LETENSKÁ 4, 118 01 PRAHA 1
meduna@arup.cas.cz

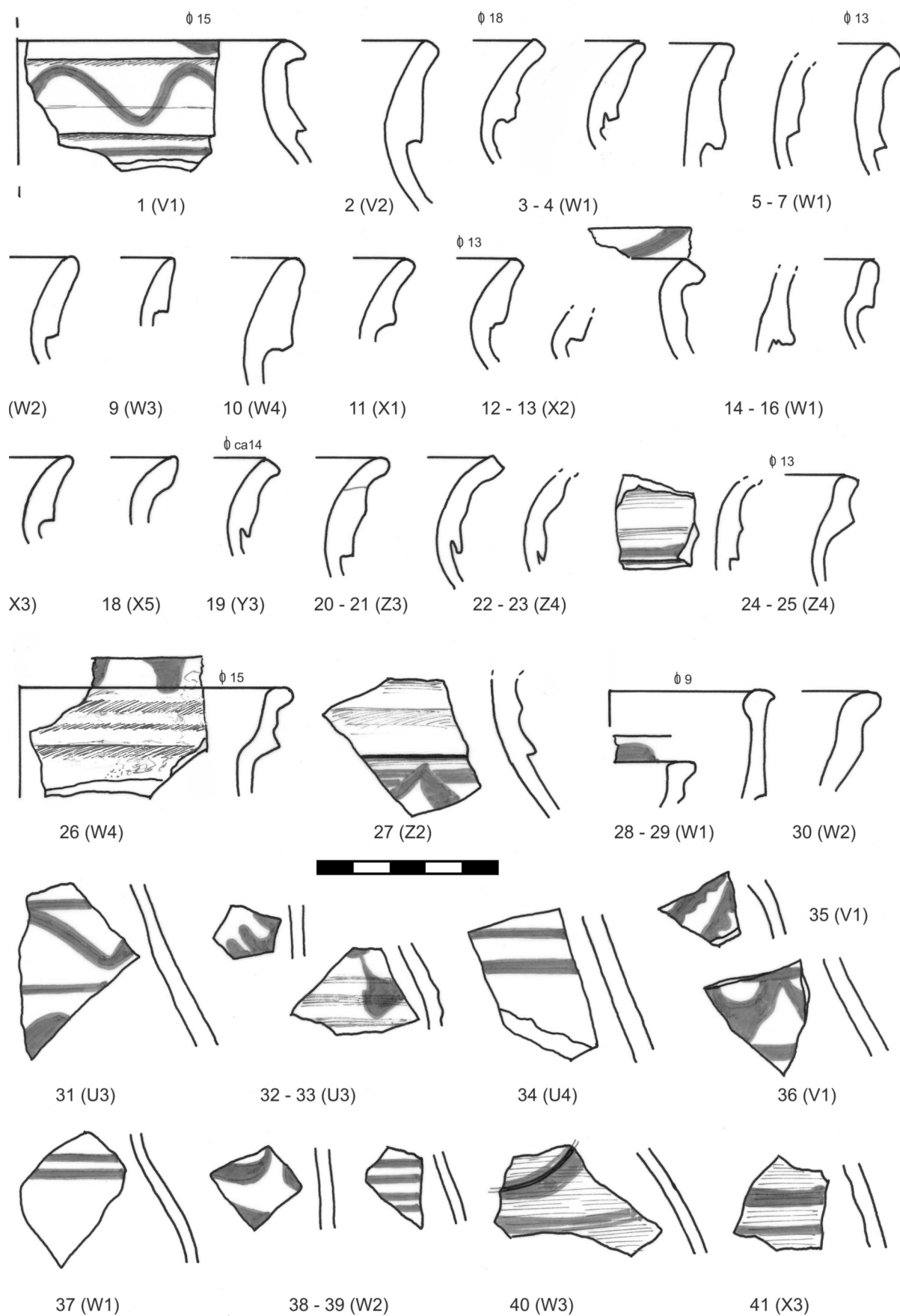
Obr. 6. ZSO Provodín – paseka I: keramický soubor, č. 8–9, 21–23, 29–30, 35 mohou pocházet i z okraje pasek II a III (úvodní prospekce), č. 41 obroušený (hrnčířská čepel?). Údaj v závorce označuje sektor. Kresby V. Peša

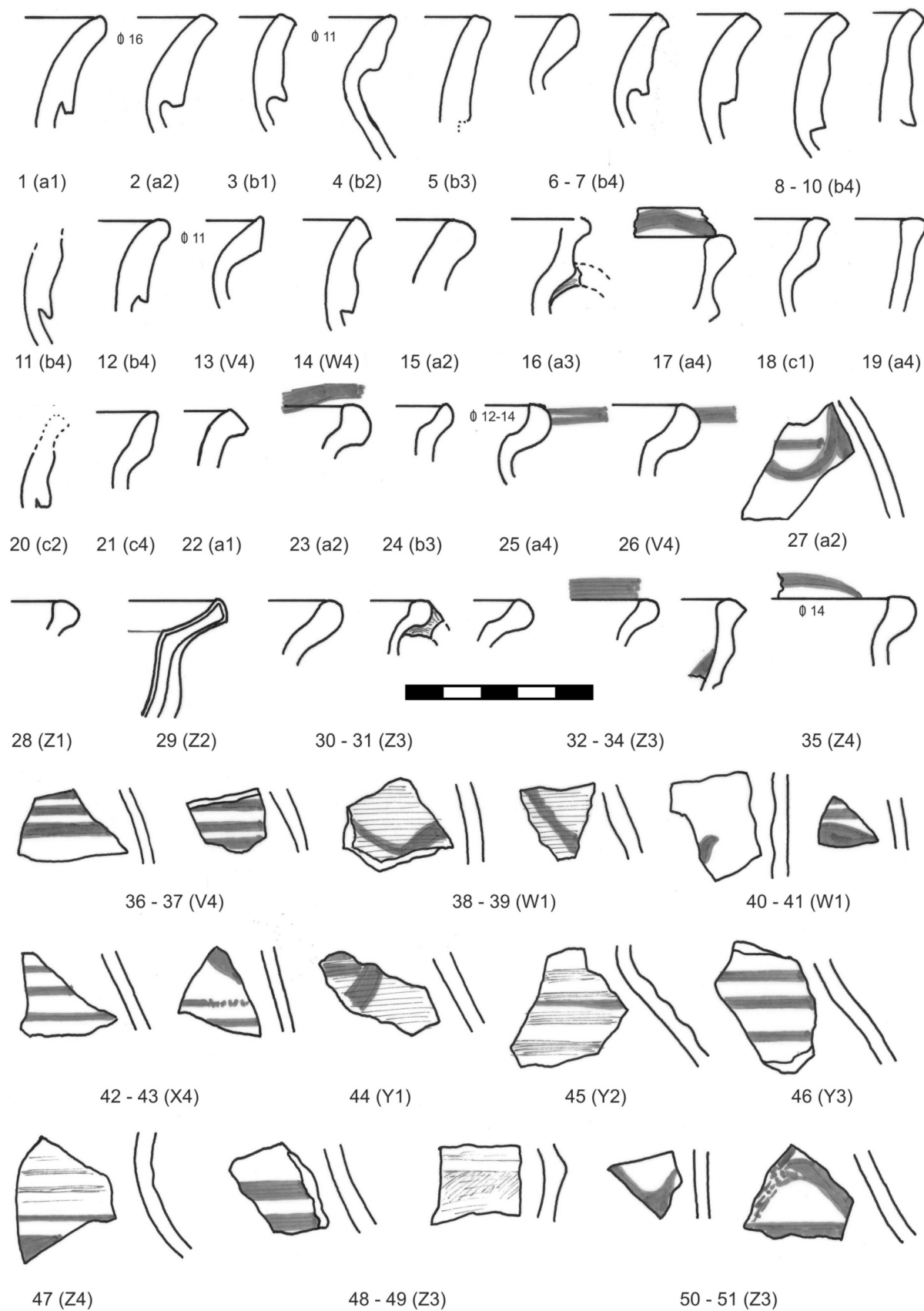
Obr. 7. ZSO Provodín – paseka II: keramický soubor. Dole štípaná industrie podle sektorů (paseky II a III)

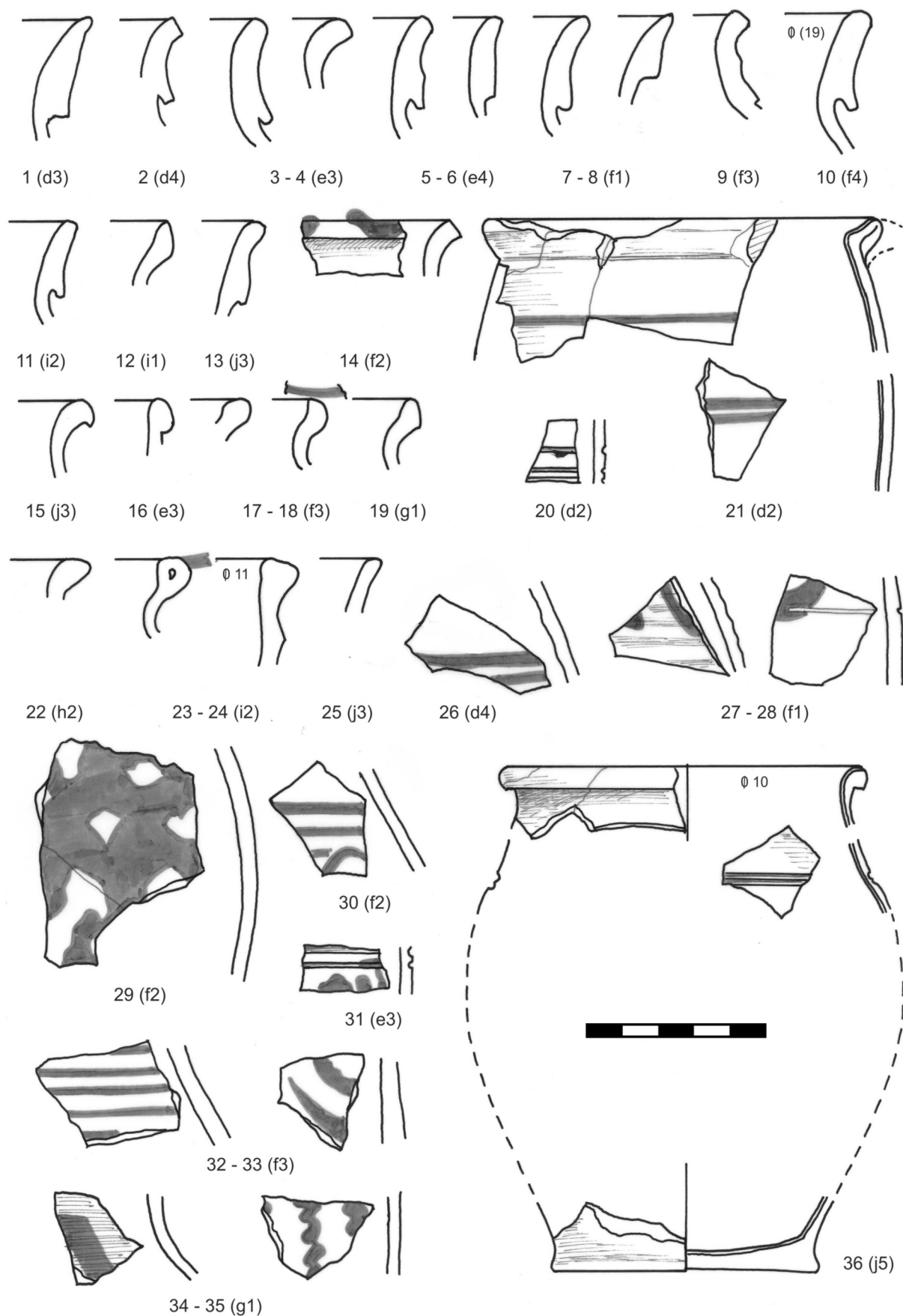
Obř. 8. ZSO Provoďín – paseka III: keramický soubor

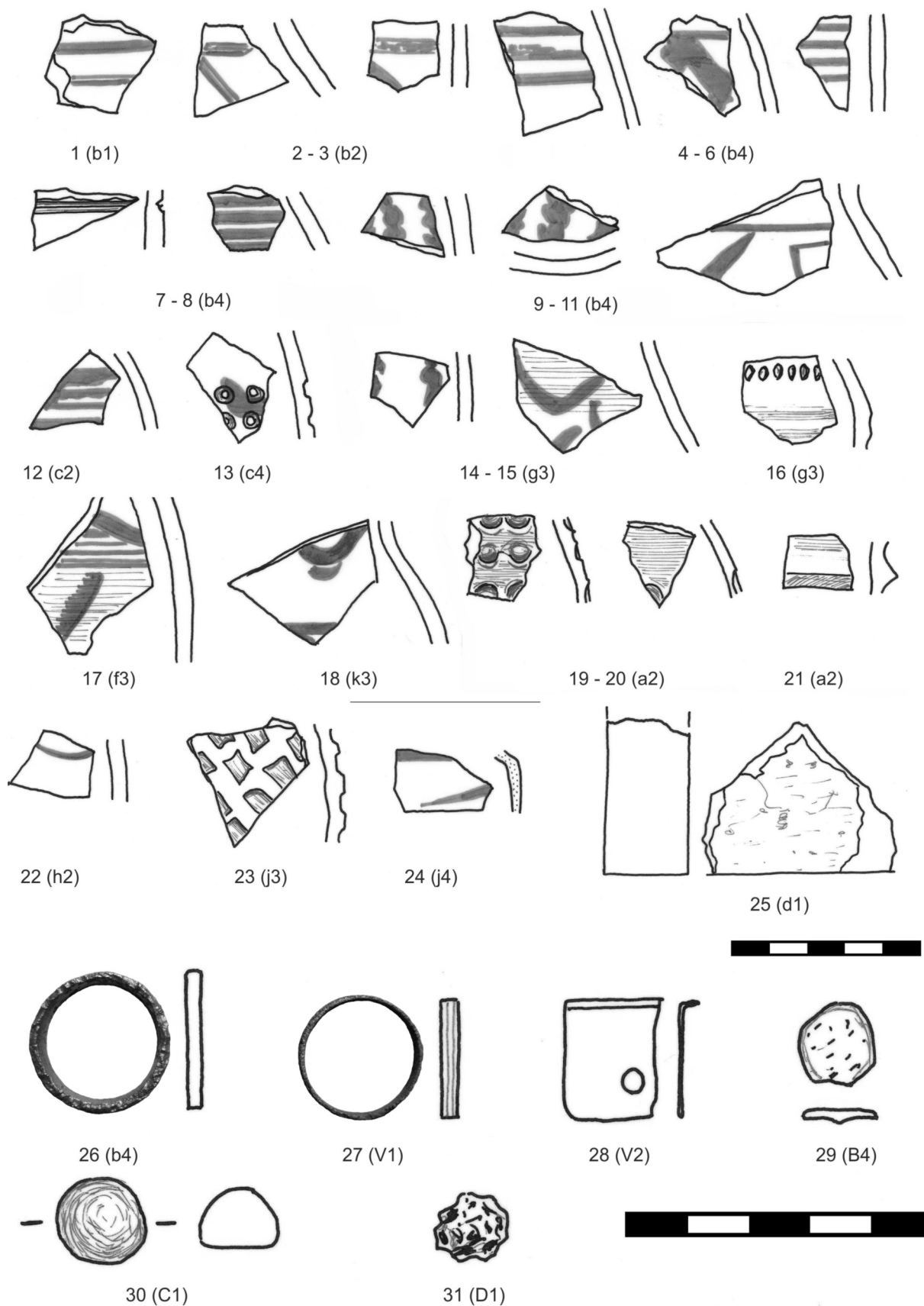
Obr. 9. ZSO Provodín – paseka III: keramický soubor

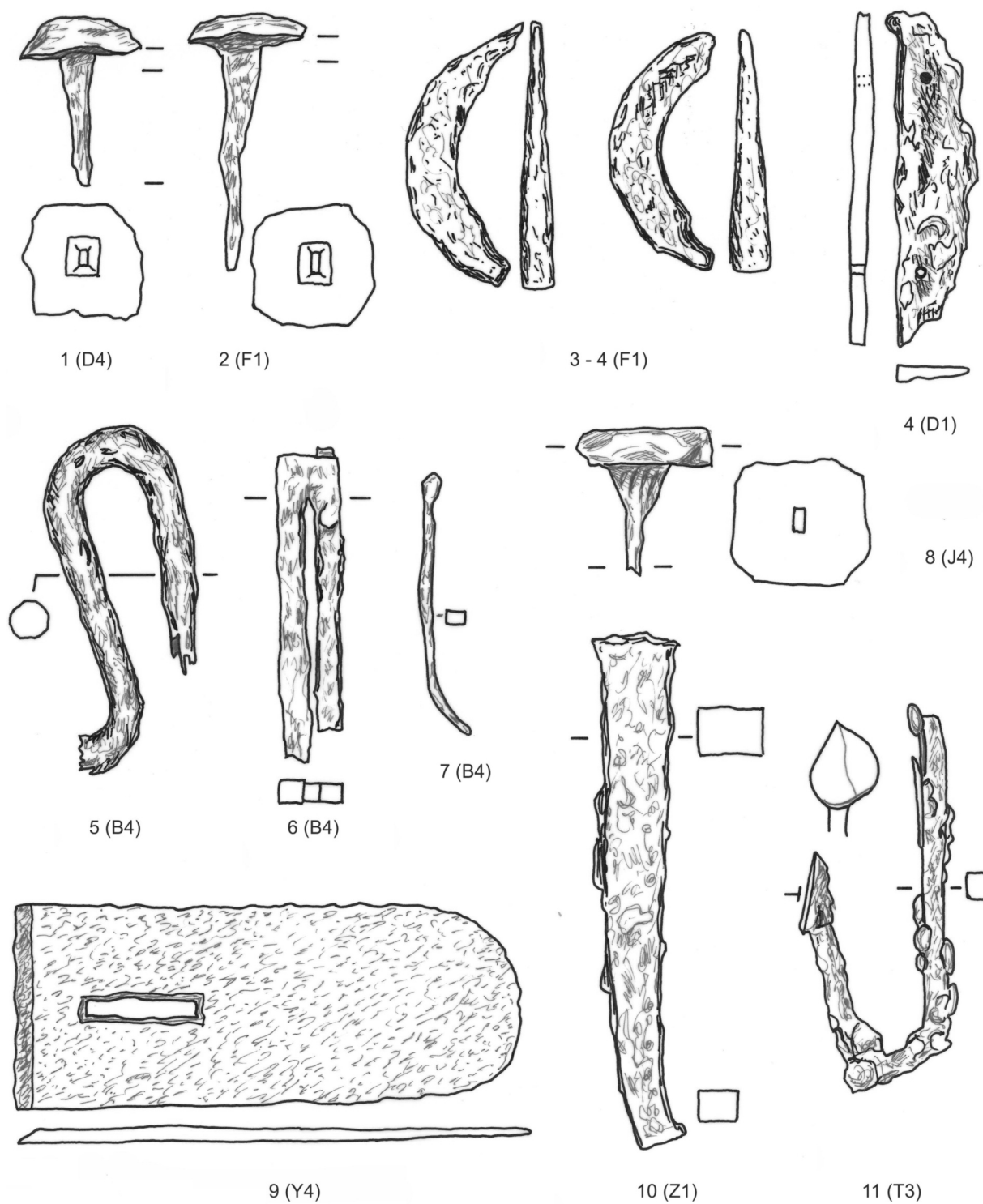
Obr. 10. ZSO Provodín – paseka III: keramický soubor

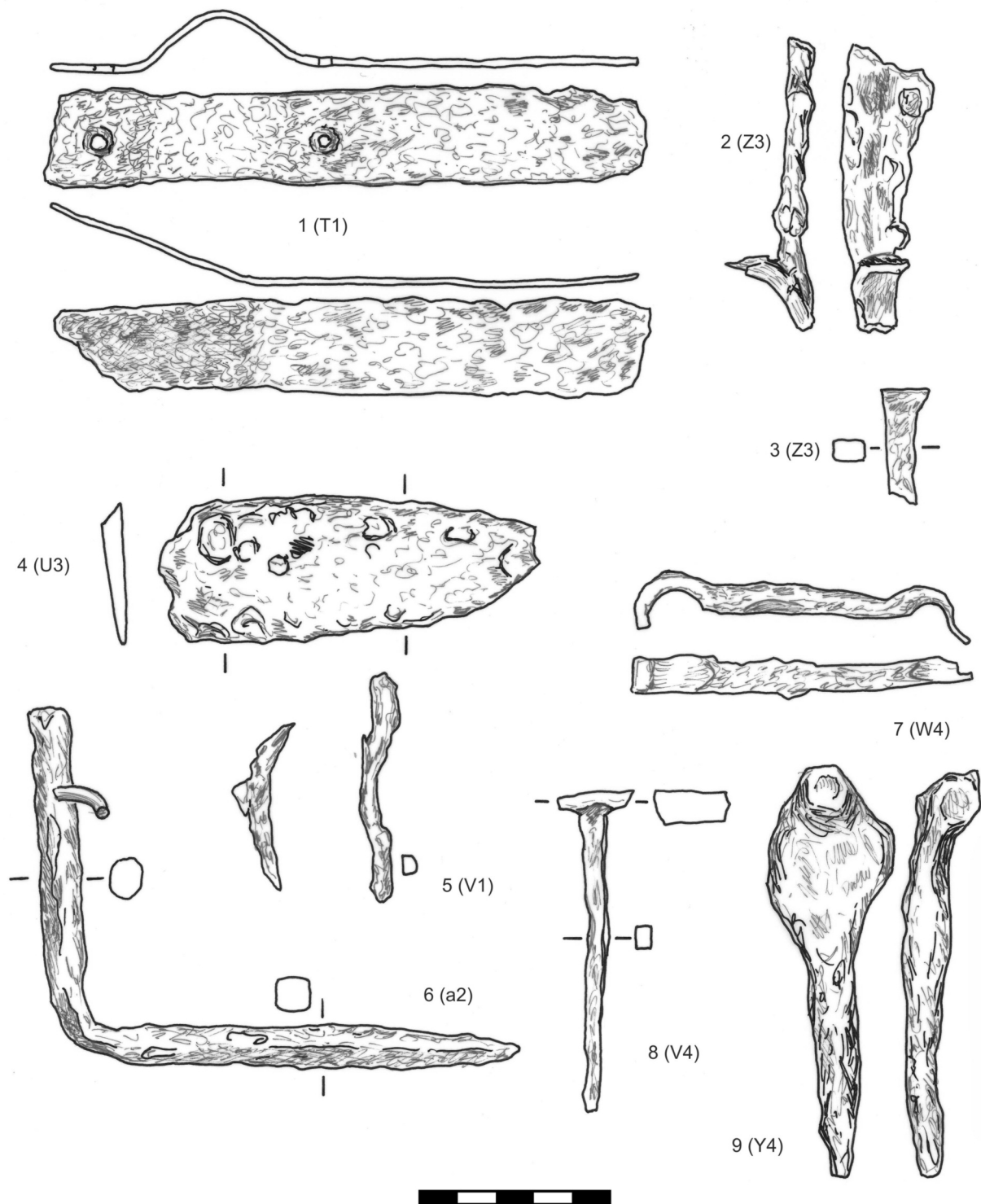
Obr. 11. ZSO Provodín – paseka IV: keramický soubor

Obr. 12. ZSO Provodín – keramický soubor z paseky III (č. 1–13, 19–21) a paseky IV (č. 14–18, 22–25),
dole mosazné a olověné předměty z pasek I a III

Obr. 13. ZSO Provodín – výběr železných předmětů s čísly sektorů

Obr. 14. ZSO Provodín – výběr železných předmětů s čísly sektorů